

هم‌میهن دعوت ۱۷۰ نماینده مجلس از محمدباقر قالیباف برای ریاست جمهوری را بررسی کرد

امضای ناخوانا برای تولید یک رئیس‌جمهور

پریسا هاشمی

گزارشگر پارلمانی هم‌میهن

نزدیک به ۱۷۰ نفر از نمایندگان طلی‌نامه‌ای از محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس خواستند که در انتخابات ریاست جمهوری حضور پیدا کند و روز گذشته به حمیدرضا حاجی بابایی، نایب‌رئیس مجلس تبریک می‌گفتند که در جایگاه ریاست مجلس نشسته است. در حقیقت نمایندگان مجلس قالیباف را به‌نوعی رئیس جمهوری کشور می‌دانند. این اولین بار نیست که نمایندگان مجلس چنین نامه‌ای را می‌نویسند اما این نامه‌نگاری و دعوت از افراد را نمایندگان سوپرانقلابی پایه‌گذاری کردند و اولین بار در مجلس یازدهم بود که ۲۲۰ نفر از نمایندگان انقلابی از ابراهیم رئیسی خواستند که پا به عرصه انتخابات بگذارد و پس از آن هم به گفته احمد علیرضاییگی؛ «حدود ۲۵۰ نماینده رئیس ستاد انتخاباتی رئیسی در شهرستان‌ها شدند. برخی از کارشناسان بر این عقیده‌اند که نمایندگان برای کسی نامه می‌نویسند که رای بیاورد. مهم این است که شاید منع قانونی برای نوشتن این نامه وجود ندارد اما نمایندگان منتقد دولت رئیسی به صراحت اعلام کردند که این در خواست باعث شد مجلس در حوزه نظارت چهار رورده‌یاستی و تعارفات سیاسی شود و در این حوزه ضعیف عمل کرد. این‌بار نمایندگان سوپرانقلابی نامه‌ای به محمدباقر قالیباف نوشتند تا او را تشویق به حضور در انتخابات کنند. آنها بر این عقیده‌اند که نوشتن نامه دعوت از قالیباف طبیعی است و نمایندگان مجلس، نمایندگان مردم هستند و قانون به آنها اجازه داده که علاوه بر نقش آفرینی در انتخابات، به حمایت و دفاع از شرایط موجود کشور بپردازند. تعدادی از نمایندگان که ایسن نامه را امضا کردند، بر این باورند که کسی باید وارد عرصه انتخابات شود که علاوه بر حوزه تقنین، به حوزه اجرا نیز اشراف داشته باشد.

هرج و مرج در صحنه سیاسی

جبار کوچکی‌نژاد، نماینده رشت در مجلس نیز در پاسخ به این سوال هم‌میهن که دعوت از قالیباف برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری خدشه‌ای به وظیفه نظارت مجلس وارد نمی‌کند یا رورده‌یاستی‌هایی را به وجود نمی‌آورد؟ گفت: «ساختار سیاسی ما دچار ضعف است. این ضعف در نتیجه‌ی نبود احزاب و تشکل‌های سیاسی قوی است که بتوانند افراد شایسته را معرفی کنند. در نبود احزاب، افراد و پاندها وارد عرصه انتخابات می‌شوند. به همین دلیل است که شاهد این هرج و مرج‌ها در صحنه سیاسی و امضای چنین نامه‌هایی هستیم.»

مخدوش شدن اصل تفکیک قوا توسط مجلس

عبدالوحد فیاضی، نماینده نور و محمودآباد در مجلس نامه دعوت از قالیباف را امضا نکرده است. او درباره این نامه به هم‌میهن گفت: «چندین بار به‌من مراجعه‌شد اما این نامه را امضا نکردم. معتقدم مجلس وزن و اقتدار خود را از مردم می‌گیرد و مسئولیت‌سنجین قانونگذاری و نظارت بر اجرای قانون را برعهده دارد. نمی‌شود نمایندگان مجلس با امضای خود پیشنهاد کنند که رئیس قوه‌مجریه را انتخاب کنند. اینجا اصل تفکیک قوا و رسالت قانونی مجلس مخدوش می‌شود و نمی‌توان از مجلس پدیداورنده

یک‌رئیس جمهوری انتظاری داشت. مجلس اگر مولدرئیس قوه‌دیگر باشد حتماً دلش برای مولد خود می‌سوزد و آن را ناراحت یا استیضاح نمی‌کند، چراکه آن را از خودش می‌دانند.» او افزود: «برخی از نمایندگان این نامه را ناخوانا امضا می‌کردند. با احترام به کاندیداها و نمایندگان مجلس، باید بگویم که سوگند خورديم به مردم و آ زمان قانون اساسی، این نامه نقض سوگندنمایندگان مجلس است.»

همسویی دولت و مجلس با یک نامه؟

بهروز محبی‌نجم‌آبادی، نماینده سبزوار در مجلس اما بر این عقیده است که این نامه مشکل قانونی ندارد و نمایندگان می‌توانند هر کسی را به انتخابات دعوت کنند. او در گفت‌وگو با هم‌میهن تأکید کرد: «تشخیص نمایندگان این بوده که از قالیباف دعوت کنند در انتخابات شرکت کند و هیچ مشکل قانونی وجود ندارد. در گذشته هم این نامه منتشر شده اما بعضی از آنهايي که نامه را امضا کرده بودند، در سوال از وزرا و پیگیری مشکلات بسیار مجدانه عمل می‌کردند.»

احمد آرایی‌نژاد، نماینده ملایر در مجلس با اشاره به اینکه نامه را امضا نکرده است، به هم‌میهن گفت: «هر کاری که روابط را به سمت و سوی کاهش ضوابط ببرد، درست نیست. البته اگر این نامه به همسویی برای حل مشکلات بیانجامد خوب است. اما این موضوع -نوشتن نامه نمایندگان - نباید باعث چشم‌پوشی از معضلات شود.»

دغدغه داشتند و نامه نوشتند

علی آذری، نماینده قوچان و فاروج در مجلس در گفت‌وگو با هم‌میهن در مورد نامه دعوت ۱۷۰ نماینده از قالیباف برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری تأکید کرد: «طبیعی است که همه دغدغه این را داریم که فردی انتخاب شود که مردم و کشور را برای خدمت درک و تبعیت خاص از مقام معظم رهبری کند.» او با اشاره به اینکه معتقدم ایران کشوری توسعه‌یافته است، افزود: «توسعه ما نامتوازن است که می‌تواند خطرناک‌تر از توسعه‌نیافتگی باشد و این خطر دغدغه است. بنابراین امضای این نامه را می‌توان در راستای این دغدغه و از سر لسوزی دانست. در مسئله اقتصاد، باید مردم به رضایتمندی متعارف برسند. پرداختن سوابق اجرایی کاندیداها نیز حائز اهمیت است. هر چند که احتمال دارد یک فرد جوان و توانمند تحولی ایجاد کند. نمایندگان براساس سوابق چند نفر از کاندیداها می‌توانند به این بینش برسند که احتمال دارد فردی بتواند این تحول را ایجاد کند.»

نامه‌ای به ضرر قالیباف

مصطفی نخعی، نماینده نهبندان و سریشبه در مجلس نیز به هم‌میهن گفت: «نامه را امضا نکردم به این دلیل که این نامه را به ضرر آقای قالیباف می‌دانم. این تصور در بین مردم پیش می‌آید که با دعوت نمایندگان از یک فرد برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری، چطور نقش نظارتی خود را ایفا می‌کنند و چه بالایی برسر نقش نظارتی مجلس می‌آید؟» او افزود: «نمایندگان چگونه بر عملکرد کسی که از او دعوت کردند، نظارت خواهند داشت؟ ممکن است این بحث در جامعه به‌درستی پیش بیاید و کاش این نامه امضا نمی‌شد.»

...و اینک پزشکيان

بررسی ۶ گزینه نهایی انتخابات هشتم تیر

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

ظهر روز گذشته، سخنگوی شورای نگهبان با انتشار پستی در شبکه ایکس (توییتر) از ارسال اسامی نهایی نامزدهای تأییدصلاحيت‌شده به وزارت کشور خبر داد. اسامی این ۶ نامزد در بخش خبری ساعت ۱۴ از سوی سخنگوی ستاد انتخابات کشور به طور رسمی اعلام شد. وزارت کشور طی اطلاعیه شماره ۲، این نامزدها را معرفی کرد: «مسعود پزشکیان، محمدباقر قالیباف، مصطفی پورمحمدی، سیدامیر حسین قاضی‌زاده‌هاشمی، علیرضا زاکانی و سعید جلیلی». یکی از این ۶ نفر، نهمین رئیس جمهوری ایران و تشکیل‌دهنده دولت چهاردهم خواهد بود.

مسعودپزشکیان

یگانه نامزد اصلاح‌طلب تأیید‌شده از سوی شورای نگهبان، مسعود پزشکیان است. پزشکیان در حال حاضر نماینده تبریز در مجلس دوازدهم است و در مجموع سابقه ۵ دوره عضویت در پارلمان را دارد. او در دولت دوم سیدمحمدخامنی وزیر بهداشت و در دولت اول اصلاحات، معاون این وزارتخانه بود. پزشکیان در مجلس دهم، نایب‌رئیس اول پارلمان بود. این نامزد انتخابات ریاست جمهوری تحصیلات خود را در دانشگاه‌های علوم پزشکی تبریز و علوم پزشکی تهران به پایان رسانده و مدرک فوق تخصص قلب خود را در سال ۱۳۷۲ دریافت کرد. پزشکیان برای اولین بار در سال ۱۳۹۲ در انتخابات ریاست جمهوری نام‌نویسی کرد و پس از ثبت‌نام مر حوم آیت‌الله هاشمی‌فرسنجانی، از ادامه حضور در انتخابات انصراف داد. او یک بار دیگر در انتخابات ۱۴۰۰ نامزد انتخابات شد اما از سوی شورای نگهبان ردصلاحيت شد. او پس از ردصلاحيت چهره‌های مختلف در انتخابات ۱۴۰۰، طی نطقی در صحن مجلس به این مسئله اعتراض کرد. مسعود پزشکیان یکی از ۳ کاندیدای مورد تأیید جبهه اصلاحات ایران بود که در ترکیب نهایی نامزدهای انتخابات چهاردهم قرار گرفت. پزشکیان از جمله مسئولان و نمایندگان مجلس بود که در دوران مسئولیت خود در جریان اعتراضات ۱۴۰۱، موضع‌گیری کرد.

شادی مکی

گزارشگر هم‌میهن

از ۸۰ نفر نامزد حضور در انتخابات چهاردهمین دوره ریاست جمهوری تنها ۶ نفر تأییدصلاحيت شدند؛ خبری که روز گذشته همراه با اسامی نامزدهای تأییدصلاحيت‌شده منتشر شد. با این حال همچون ادوار گذشته دلائل رد یا تأییدصلاحيت‌ها مشخص نیست، فرصتی هم برای دفاع در مقابل ایرادات وارده برای ردصلاحيت‌شدگان فراهم نیست؛ روندی که در گذشته هم وجود داشته است. در دو انتخابات گذشته اما این موضوع حساس‌تر است زیرا برخی از ردصلاحيت‌شدگان مانندعلی لاریجانی پیش‌تر در جایگاه‌های حساس سیاسی کشور حضور داشته‌اند و صلاحیت آنها مورد تأیید قرار گرفته است. در این بین اما سوالی که توجه افکار عمومی را در هر بار ردصلاحيت این افراد معطوف به خود می‌کند این است که علت ردصلاحيت مکرر این افراد چیست؟ آیا آنها از حق دفاع از خود برخوردار نیستند؟ به‌ویژه آنکه برخی از آنها در ادوار مختلف جایگاه‌های حساس سیاسی را در اختیار داشته‌اند. این رویکرد شورای نگهبان که به نظر می‌رسد انطباق چندانی با هدف قانون‌گذار اساسی برای تکرگرایي در انتخابات ندارد باعث شد **محسن برهانی، حقوق‌دان** در شبکه ایکس دراین‌باره اظهارنظر کرده و بنویسد: «اقدام شورای نگهبان در خصوص صلاحیت‌ها نوعی قضاوت است. براساس کدامین مجوز شرعی و حقوقی بدون حضور نامزدها گزارش‌هایی علیه آنها خوانده می‌شود و اقدام به صدور حکم می‌کنند بدون آنکه شخص از خوددر برابر اتهامات دفاع کند؟ قواعد کتاب القضاء یا آئین دادرسی تزیینی است؟ آیا خود این ۱۲ نفر اجازه چنین قضاوتی علیه خودشان را می‌دهند؟» با توجه به اینکه شورای نگهبان از ۶ عضو حقوق‌دان و ۶ عضو فقیه تشکیل شده است، می‌توان گفت ۱۲ نفر عضو این نهاد ابزار کافی برای قضاوت و عملکرد مطابق با قوانین و شرع را در اختیار دارند و عملکرد آنها از هر دو بُعد قابل بررسی است.

غلبه سیاست بر قوانین در شورای نگهبان

«شورای نگهبان در بررسی صلاحیت‌ها رویکرد صرفاً حقوقی ندارد. این شورا به عنوان دادرسی اساسی اما باید بی‌طرفانه و مبتنی بر اصول حقوقی و با نگاه به ضرورت تحقق حاکمیت ملی یعنی مشارکت حداکثری

تیتريک

HEADLINE ONE

۲

گزارش يك

محمدباقر قالیباف

رئیس مجالس یازدهم و دوازدهم، شهردار ۱۲ ساله تهران و فرمانده ارشدسپاه و پلیس، برای چهارمین بار در ترکیب نهایی انتخابات ریاست جمهوری حضور دارد. محمدباقر قالیباف متولد مشهد و از فرماندهان ارشد دوران دفاع مقدس است. قالیباف در کارنامه نظامی خود، فرماندهی تیپ امام رضا(ع)، لشکر ۵ نصر، لشکر ۲۵ کربلا و قرارگاه نجف را در سابقه خود دارد. قالیباف در دوره‌ای فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء و سپس نیروی هوایی سپاه را برعهده داشت و سال ۱۳۷۹ به‌عنوان فرمانده نیروی انتظامی منصوب شد. محمدباقر قالیباف در سال ۱۳۸۴ برای اولین بار وارد کارزار انتخابات شد و شکست خورد. اوبعد از اینکه محمود احمدی‌نژاد شهردار وقت تهران به ریاست جمهوری رسید، از سوی شورای شهر تهران به عنوان شهردار انتخاب شد و تا سال ۱۳۹۶ این مسئولیت را بر عهده داشت. قالیباف در انتخابات ۱۳۹۲ شکست خورد و سال ۱۳۹۶ به نفع سید ابراهیم رئیسی کناره‌گیری کرد. تحصیلات قالیباف در رشته جغرافیا و دانشیار دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران است.

مصطفی پور محمدی

این اولین تجربه حضور مصطفی پور محمدی در انتخابات ریاست جمهوری است. او پیش از این دو بار در انتخابات مجلس خبرگان شرکت کرد که در سال ۱۳۹۴ ردصلاحيت و در سال ۱۴۰۲ پس از اعتراض به نتایج بررسی‌های شورای نگهبان، مورد تأیید قرار گرفت. پور محمدی در حال حاضر ریاست مرکز اسناد انقلاب اسلامی را برعهده دارد و از چهره‌هایی محسوب می‌شود که با اکثر دولت‌ها سابقه همکاری دارد. او در دولت اول احمدی‌نژاد وزیر کشور بود و سال ۱۳۸۷ به ریاست سازمان بازرسی کل کشور برگزیده شد. این مسئولیت را تا سال ۱۳۹۲ در اختیار داشت و سپس به‌عنوان وزیر دادگستری به کابینه اول حسن روحانی راه پیدا کرد. عمده سابقه پور محمدی به مناصب قضایی و اطلاعاتی اختصاص دارد. او معاونت اطلاعات خارجی، قائم‌مقامی وزیر و ریاست مرکز بررسی‌های استراتژیک وزارت اطلاعات و عضویت در دفتر رهبری را در کارنامه دارد. پیش از ورود به وزارت اطلاعات نیز به عنوان دادستان فعالیت می‌کرد. پور محمدی تحصیلات حوزوی دارد و از دانش آموختگان مدرسه خفانی است.

سیدامیر حسین قاضی‌زاده‌هاشمی

او تنها عضو دولت سید ابراهیم رئیسی بود که از صافی شورای نگهبان عبور کرد. قاضی‌زاده در انتخابات ۱۴۰۰ نیز حضور داشت و با کسب ۱ میلیون رای در

گزارش حقوق

بررسی بدون امکان دفاع

انتقاد کارشناسان از نحوه ارزیابی صلاحیت کاندیداها در شورای نگهبان

همه علایق و سلايق موجود عمل کنند.» این موضوع را **حسین بیات، استاد حقوق و وکیل دادگستری** مورد تأکید قرار داده و به هم‌میهن می‌گوید: «براساس اصل ۱۱۵ قانون اساسی و بند ۹ اصل ۱۱۰ این قانون، شورای نگهبان مرجع انحصاری بررسی صلاحیت کاندیداهای ریاست جمهوری است متأسفانه مانه قانون اساسی ونه قوانین عادی مرتبط، چار چوب مشخصی جهت نحوه تبیین حدود و گسترده اختیارات شورای نگهبان از این حیث تعیین نکرده‌اند. البته قانون انتخابات ریاست جمهوری مجموعه‌ای از شرایط ایجابی و سلبی را در این حوزه مشخص کرده، مانند شرط التزام عملی به قانون اساسی و ولایت مطلقه فقیه اما نحوه و چگونگی احراز این شروط از سوی شورای نگهبان مشخص نیست و کاملاً سلیقه‌ای است. در واقع این شورا فهم خود را از شروط مذکور در بررسی صلاحیت‌ها اعمال می‌کند.» این حقوق‌دان به عملکرد شورای نگهبان از حیث احراز صلاحیت‌ها در ۲۵ سال گذشته اشاره می‌کند: «در این سال‌ها به کرات شاهد بودیم که تشخیص این نهاد عمدتاً تحت تأثیر جو غالب، هژمونی جریانات سیاسی و تفوق آنها در ساحت قدرت بوده است. اگر چه قانون‌گذار شیوه‌نامه‌ای پیرامون نحوه تأیید صلاحیت مشخص نکرده اما حاکمیت ملی و تکریم حقوق و آزادی‌ها از جمله حق تعیین سرنوشت اقتضا می‌کند شورای نگهبان دلائل و مستندات قانونی خود را برای رد یا تأیید صلاحیت افراد اعلام کند. به‌عنوان مثال این نهاد باید در باره رد صلاحیت زنان توضیح دهد که آیا علت این موضوع تفسیر لفظی و فهم مبتنی بر فقه سنتی از اصل ۱۱۵ قانون اساسی است که می‌گوید: رئیس جمهور از میان رجل سیاسی انتخاب می‌شود؟» این حقوق‌دان یادآوری می‌کند: «در ادوار گذشته شاهد بودیم افراد رد صلاحیت‌شده مانند روحانی یا لاریجانی در مکاتبه با شورای نگهبان درخواست کرده‌اند که علت رد صلاحیت شدن‌شان به صورت علنی و عمومی اعلام شود اما این شورا تمکین نکرده است. به نظر می‌رسد که شورای نگهبان علاقه‌مند نیست در باره چرایی و چگونگی رد یا تأیید صلاحیت کاندیداها توضیح دهد.» او معتقد است مجلسی‌که از دل فرآیند کنونی بررسی صلاحیت‌ها تشکیل می‌شود هم تمایلی به شفاف‌سازی در این حوزه ندارد و عملکرد راستای ایده و نظر غیرشفاف شورای نگهبان عمل می‌کند، به همین دلیل هم هرگز قانون در این حوزه اصلاح یا تفسیر نمی‌شود.» بیات از فقدان نظام انتخاباتی حزبی و تشکیلاتی هم انتقاد می‌کند. اومی‌گوید: «در چنین شرایطی جریانات سیاسی در نهایت ابیهام و اجمال و بدون وجود یک مانیفست مشخص و اساسنامه قابل بررسی به صورت کلی در انتخابات